

Quare admissa validitate dicti contractus, & acquisitionis facta à dictis Bosjs, an ciuitas redimere posse dicitur prædicta, stante pacto de redimendo?

Initium à Domino.

C O N S I L I V M M C L X I X .

DE quatuor egregijs propositis dubitationibus, dicam liberè, & ingenuè, quod facere semper soleo, paucioribus quam per me licebit, quod sentio. Et quidem quo ad primam sentio, alienationem, à ciuitate factam Bosio, & Bergundio, recte, riteque factam fuisse. Recte sanè, cum iusto numerato pretio emerint Bosius, & Bergundius; ritè, propterea, quod solemnitates à iure requisitæ, satis obseruatae fuerint. De preij iustitia dicendum est prius, præmittendo primum, ad cognoscendum, an pretium + rei emptæ, fuerit iustum, inspici oportere tempus ipsius contractus: sicuti statuerunt Impp. Dioclet. & Maxim. in l. si voluntate. C. de rescindenda venditione, & Pontif. Max. in cap. primo. & capit. cum dilecti. de emptione, & venditione, & scribunt Bartol. in l. secunda, numero 16. eodem titu. Ruius in consil. 35. numero 36. lib. primo. Guido Pa pa in quaestio. 157. Antonius Burgos in cap. cum dilecti, nume. 36. de emptione, & venditione. Parisius in consil. vigesimoquarto, nume. 7. lib. quartus, & Craueta in consil. vndeclimo, nume. 17. in consil. 114. nume. decimosexto, & in consil. 151. nume. 7. alias sciens omittit.

2. Præmitto, & secundò, quod ad estimandum + iustum rei valorem, & pretium, consideranda est qualitas, tam temporis, quando contrahitur, quam personæ cum qua celebratur contractus, ac etiam ipsius met rei, & paeti, & oneri contractui adiecti. Ita sanè post alios scribunt Panthaleon Cremen. in l. secunda, nume. 184. C. de rescind. vendit. & ibidem Cagnolus, nume. 233. & 243. Belli & pestis tempore prædia vilioris esse + preij, quam pacis, & sanitatis certum est sicuti de bellis, & pestis tempore scriptum reliquerunt Baldus in l. secunda, colum. 2. versic. sed pone. C. de rescind. vendit. & Alexand. in l. pretia rerum. §. vlt. ff. ad legem falcidiæ. ita & Corneus in consil. 181. nume. 56. lib. primo. & Iason in consil. 54. num. quarto, in fine. lib. primo, de eadem facti specie interrogati responderunt. sic & Decius in consil. 308. nume. 3. in fine. & Cagnolus in dicta l. secunda, nume. 43. in fine. C. de rescind. vendit. illis enim temporibus, vt rectè adiudicat Corneus, maior est penuria pecunia, quam alio tempore. Qualitas + quoque persona venditoris efficit, vt res vendatur vel viliori, vel cariori pretio. Vilius enim emitur ab emptore ære alieno impli cito, vt scribunt Ripa in l. prima. §. si hæres, nume. 28. ff. ad Trebellia. & Cagnolus in l. secunda, nume. 199. C. de rescind. vendit. cum iustus subsit timor aliquis ius litis ob potioritatem. Idem dicimus de mente + rixoso; vt tradunt Iason in l. secunda, in prin. num. 18. ff. solu. matrimo. & Tiraquellus de retractu confang. §. primo, glos. 18. nume. 40. Qualitas etiam rei auget, vel minuit pretium. Nam vilius + venduntur res plures simul, & in (vt dici solet) vniuersum, quam res vna particularis; vt in specie responderunt Alexand. in consil. 127. lib. secundo. Ripa, de quo infra, & Alciatus in resp. 110. nume. 6. secundum impressionem antiquam Lugdunensem. Qualitas quoque oneris, + & paeti adiecti in venditione minuit valorem, & pre-

tium ipsius rei: sicuti est onus aliquitus anni redditus, vt tradunt Ripa in l. prima. §. si hæres, num. 29. ff. ad Trebellian. Cagnolus in l. secunda, num. 243. C. de rescind. vendit. & Olafus in decisi. 91. nume. 10. sic & pactum de redimendo, vt tradunt Ripa in dicto §. si hæres, nume. 26. post Socinum sen. ibidem Tiraquellus, de retractu confang. in proemio, num. 20. Parisius in consil. 65. num. 15. lib. 1. Craueta in consil. 145. num. 9. & Olafus in decisi. 91. num. 10. & 11.

Præmitto tertio, quod licet predictus contractus fuerit perfectus anno 1524. & 1528. attamen eo an. 1532. dicitur factus nouus contractus: cum remissum fuerit pactum luendi, & auctum fuerit pretium ipsarum venditionum prædiorum, vt infra demonstrabimus. Et ob id iustum pretium dictorum prædiorum, non tantum debet considerari, & estimari secundum tempus dictorum annorum 1524. & 1528. quatum etiam dicti anni 1532.

His præmissis dicimus nunc dicta prædia, que ab ipsis contrahentibus prætra Zerbida appellantur, fuisse ilis annis 1524. & 1528. vendita pretio iusto, nempe librarium quinque millium centum, & quadraginta quinque. Nam ipsi ciuitati locata tunc fuerunt dicta prædia, pro annua mercede, & pensione librarium ducentum nonaginta trium, qua pensione est ad rationem 8 quinque + cum dimidio plus minus pro singulis centum librī ipsius fortis. Quæ quidem pensione, si deducantur expensæ solutionis onerum, & similium plusquam iusta est, & iustum + ostendit pretium pro ipsius prædiis numeratum: sicuti tradunt Castren. in authen. si quas ruinas, num. 2. in fine. C. de sacrofanc. eccl. Corne. in consil. 223. in fine. lib. primo. Afflictus, in decisi. 284. in fine. Cagnolus in l. 2. nume. 233. C. de rescind. vendit. Tiraquellus de retractu confang. §. 1. glos. 9. nume. 19. Didacus Couarr. in lib. 3. varia rum resolutio. cap. 9. nume. 5. Arius Pinelus, in dicta l. secunda, in tertia parte, cap. vlt. nume. 29. C. de rescindenda vendit. & Ioan. Baptista Lupus, in l. secunda. C. de pactis inter empto. & vend. in commentario secundo. §. quinto, num. 117. qui subiungit post Cagnolum prædictum in loco, intelligit, quando constat, quod in tali loco communis estimatione emitur res reddens ad rationem, puta, quinque pro centenario: quia tunc est 10 concludens, & perfecta probatio iusti + valoris, & preij rei venditæ: sicuti nostro in casu appetat, quod illis annis 1524. & 1528. in ipsa ciuitate Vigleuanii tanti emebantur prædia, & redditus.

Præterea iustum hoc pretium multò magis estimari, & considerari debet secundum tempus dicti anni 1532. quo tempore ciuitas Bosio remisit pactum luendi, & redimendi, eo sanè anno Bosius ipse emperor nouis conductoribus nempe locauit eadem prædia, vna cum alijs perticis ducentum, prædiorum suorum pro annua pensione, & mercede librarium ducentum quinquaginta, pro duobus annis, & pro librī tercentum pro alijs septem subsequentibus; præter id etiam, quod ipse Bosius promiserat, & numerauerat dicto conductorii aureo centum, auxiliij gratia, quod scortum vulgo appellamus. Præterea, vel ex eo prædicta confirmantur, quod anno 1537. quo tempore cessauerat bellum, & pestis, & pacata omnia erant, deuoluto hoc Mediolani Ducatu, ad iniustissimum Carolum Quintum Imperatorem, confeatum fuit catastrum dictæ ciuitatis Vigleuanii, & inter alia prædia estimata hæc fuerunt, multo minoris valoris illo dicti anni 1524. Errurus, quod magis, & magis vrget, constat, quod anno 1536. die 15. Martij, curauit eadē ciuitas, quod predictus Bosius causa subueniendi necessitatibus ipsius ciuitatis, venderet dicta prædia empta ab ipsa ciuitate, & alia quarta pars empta à Bergundio, vendende-

venderet inquam Antonio della Turre, additis etiam perticis ducentum terræ aratiæ, pretio librarū trium millium, & sexcentum. Quod quidem pretiū est longè vilius illo, ab ipsis Bosio, & Bergundio numerato dicta ciuitati, dictis annis 1524. & 1528. Demum considerandæ sunt qualitates illæ, quibus rerum valor sollet minui, nempe, temporum calamitatis, belli scilicet, & pestis, & quod ciuitas ipsa erat ingenti ære alieno gravata, & pactum redimendi; cuius causa, vt dictum fuit supra, auctum fuit pretium dictorum prædiorum. Nec prædictis repugnat probationes à ciuitate factæ anno 1577. corā D. Delegato Taboada, quia uno verbo respondet, nihil ad rem nostram penitus facere; cum ciuitas conata sit probare valorem dictorum prædiorum anni 1571. non autem dictorum annorum 1524. & 1528. quibus temporibus factæ sunt venditiones, & emptiones, vt dictum fuit supra.

De preij itaque iustitia satis superè constat. Nunc dicendum est de obseruata solemnitate à iure requisita.

Et quidem, licet iure communi permittæ obseruari debeat solemnitates in alienandis bonis immobiliis ciuitatis, & oppidi, vt statut Imper. in l. vlt. C. de rebus Ciuit. non aliena. lib. 1. & latissimè disserui in consil. 726. col. 1. & 2. lib. 8. Verumtamen vñ. 1 & consuetudine antiquissima huius ciuitatis + Vigleuanii, vt quamplurima testantur instrumenta alienationum factarum ab ipsa ciuitate testantur, solemnitates illæ iuris communis non obseruantur, & valet ipsa consuetudo + hæc aduersus ipsum ius commune: sicuti in specie respondit Corneus in consil. 293. nu. 6. lib. 1. ex sententiā Bart. & Angelii in l. prohibere. §. planè. ff. quod vi, aut clam.

Præterea admisso citra veri præiudicium, quod obseruari debuerit ius commune: attamen dicimus, satis constare, dictas solemnitates, hac in venditione interuenisse. Nam appareat in eo venditionis instrumento fuisse enunciatum aliud præcedens instrumentum cōfectum eodem anno 1524. die prima Ianuarij, quo enunciatur auctoritas, & licentia data ab ipsa ciuitate ad faciendum infra scripta, hoc est ad vendendum (sic necesse est intelligere) & contrahendum. Quæ sanè auctoritas, & licentia præsumi debet data, feruatis solemnibus; alioqui, nec auctoritatis, nec licentia nomen obtinere possit. Et solemnem fuisse ipsam licentiam + præsumi facit temporis antiquitas, & diuinitas: cum ab eo anno 1524. usque ad annum 1568. obseruatus fuerit contractus iste, nulla vñquam quarimonia ab ipsa ciuitate facta. Et tanti temporis cursu, nempe, quadraginta, & plus annorum præsumi has extrinsecas solemnitates + ex aliorum sententia scripti copiosè in Commentarijs de præsumptionibus, libro tertio, præsumpto. 132. numero 62. & in specie solemnitatum obseruandarum in his alienationibus bonorum immobilium ciuitatis respondi in dicto consil. 726. numero 29. Nec repugnat, quod scripti ibidem numero 30. cum dixi, non præsumi solemnitatem + extrinsecam etiam cursu longissimi, ac immemorialis temporis, quando ex ipsa instrumenti inspectione constat, illam adhibitam non fuisse. Nam respondet ex dictis supra, nostro in casu satis iuris præsumptione constare, obseruatas fuisse solemnitates à lege requisitas, in alienatione bonorum immobilium dictæ ciuitatis: cum in ipso alienationis instrumento enunciatum fuerit instrumentum auctoritatis, & licentie tributa, dictis electis, quod solemniter confeatum fuisse præsumitur, vt diximus. Non etiam obstatalia consideratio a me scripta, in eodem consil. 726. numero 31. Cum dixi, quod sicuti cursu aliquo non præsumitur solemnitas extrinseca in

Liber Duodecimus.

Ceterum (admisso citra veri præiudicium) q̄ constaret, obseruatas minime fuisse dictas solemnitates: adhuc tamen dicendum est, dictam venditionem validam esse, & obseruari debere: cum appareat de eidē utilitate ipsius ciuitatis; quemadmodum dicimus; valeat alienationem + prædiorum ecclesiæ, in evidentem eius utilitatem, etiam si solemnites a iure requisita pro alienandis bonis ecclesiæ obseruatæ nō fuerint; vt tradunt Bar. in l. iubemus. num. 7. & in auth. quas actiones. num. 1. C. de sacrofanc. eccl. Alberic. in l. si fundus fit sterilis. ff. de rebus eorum, qui eiusdē opinionis refert Dynum ibidem. Imola, in c. vt super nu. 9. de rebus eccles. non aliena, Barba. in consil. 61. col. 5. versic. præterea positio. & colu. vlt. lib. 3. Rolandus, Curtius, in consil. 123. numero 66, inter consilia ultimarum

voluntatum. Decius in l. non omnis. §. si pupillus. ff. de reguli. iur. Capiccius in decisio. 113. nume. 7. Petrus Rebusfus in tract. de alienatione rerum ecclesiæ, nume. 35. & num. 56. Bero. in consil. 83. num. 16. lib. 1. Ti raquellus in tract. de legib. conubial. in glo. 5. nu. 62. Franciscus Sarmientus in tract. de redditibus ecclesiæ, parte prima. cap. 2. nume. 24. Riminaldus in consil. 5. num. 106. lib. 1. Antonius Gabriel in lib. 3. conclusio num. titu. de rerum alienatione, conclus. 1. nu. 1. Lambertengus in tract. super statuto Mediolani prohiben- te mulierem sine certa solennitate contrahere, ad fin. num. 166. Idem ego ipse affirmavi in lib. 2. de arbitrijs iudicium. casu 172. in fi. Qua ratione ita sanctum fuit, dicimus statim in fine huius dubitationis.

Nec obstat, si dicatur: ciuitatem æquiparari minori, vt l. Praes. C. de transact. vbi Docto. & tradunt multi congesti, & securi à Craueta in consil. 680. num. 21. lib. 4. Minore autem alienante etiam ad evidentem sui vtilitatem, non seruatis iuris solemnitatibus, alienatio- nem † ipsam non valere; quemadmodum post multos scripsi in lib. 2. de arbitrijs iudicium. casu 171. nu me. 60. & in commentariis de adipiscenda possessione remed. 3. nu. 80. & accedunt alij quamplurimi congregatiab Octauiano Limocello in tract. de Decreto. lib. 3. ti. 8. nu. 125. Ergo idem dicendum videtur de aliena- tione à ciuitate, & oppido facta.

Respondeatur primò huic obiectio, predictam opi- 22 nionem; quod alienatio vtilis † minori sine solemnitate facta seruanda sit, controuersam admodum esse: sicuti constat ex scriptis ab eodem Simoncello in dicto titu. 8. num. 24.

23 Respondeatur secundò, ciuitatem † etiam æquipara- ri ecclesiæ; sicuti scribunt Docto. in l. vlt. C. de sacros. eccl. & clarè Seraphinus in tract. de priuilegijs iura- menti, priuilej. 96. num. 7. immò ciuitas in specie nostra magis æquiparatur ecclesiæ, quam mino- ri. Nam sicuti ecclesia nunquam maior effici potest; etiā atate minor aliquo tempore possit, vt scribunt Do- 24 ctores, quos statim referam; ita quoque ciuitas † ma- jor effici non potest: cum semper atate minores ha- beat. Ita sanè distinctionem hanc inter ecclesiam, & minorem faciant, Bart. Albericus, Imola, Rolandus de Curte, Capiccius, Bero. & Riminaldus iunior, quos refert Simoncellus in d. q. 8. num. 127. & alios supra re- tulit. Et ij quidem scribunt, quod lex facilius dispensatur, vt ecclesia, que nunquam effici potest maior, possit in casu sibi vtili alienare sine solemnitate: quam in mino- re, qui ob atatem breui tempore efficitur maior.

Secunda est, dubitatio an Bossij rei conuenti effe- 25 ti sunt tuti, & securi præscriptione, & cursu temporis? Et verè dicendum est, tutos, & securos esse effectos: cū ab eo die 12. Februario 1524. quo tempore facta est prima venditio, & ab eodem anno 1524. die 13. Apri- lis, quo facta est secunda venditio Bergondio, & demū ab eo anno 1528. quo facta est prædicta venditionis, & remissionis pacti luendi confirmatio, & declaratio, prædicto Bosio vsque ad annum 1568. quo mota fuit lis, à ciuitate contra dictum Bosium, decursi sunt qua- draginta anni; quod quidem tempus sufficit ad præ- scribendum † contra ciuitatem; sicuti scribunt Aret. in consil. 503. col. vlt. vers. tertio præmitto. Alex. in con- fil. 16. num. 24. lib. 5. Franc. Balbus in tract. de præfer. in tercia parte, quinta partis principalis. q. 1. col. 1. ver- facio igitur regulam. Rodericus Suarez in allegat. 15. num. 2. Parisius in consil. 25. num. 27. lib. 1. Simon de Prætis in consil. 74. nume. 9. Plotus in l. si quando. nu- me. 328. C. vnde vi. Craueta in consil. 276. nu. 4. in fi. 26 qui in specie respondit, ius agendi de nullitate alienationis, & actus gesti à ciuitate tolli cursu quadraginta annorum. Didacus Couarr, in cap. possessor in fe-

cunda parte. §. 2. nume. 9. versic. sic extra casus. Villa- lobs in suis communibus opinionibus in verbo. præscript. num. 236.

27 Nec repugnat, si dicatur, etiam longissimi tempo- ris † præscriptione impediri, quando titulus, quo præ- scribitur, est non solum omnino à lege reprobatus: sed etiam quando est reprobatus qualificatus, sicuti est titu- lis emptionis, facta à ciuitate, non seruatis solemnitatibus; vt scribunt quamplurimi, quos longa serie con- gessi in consil. 726. num. 45. lib. 8. Nam respondeatur ex dictis supra in primo argumento, alienationem † fa- ciat à prædicta ciuitate Vigleuan, præsumi factam, seruatis solemnitatibus à iure requisitis, ob licentiam, & auctoritatem à consilio generali tributam illis ele- ctis, eodem anno 1524. die prima Januarij. Non repe- to iam dicta. Et ex his cessat obiectio, quæ fieri posset de mala fide, quæ hoc in casu non præsumitur, acce- dente præteritum decreto † Prætoris, quæ bonam fidē acquirentis aliquid etiam à minore arguit, sicuti scri- bunt Bart. in l. frater à fratre, num. 50. vers. tertio que- ro. ff. de condit. indeb. Alexand. in l. transactione. C. de transactio. Iason in l. pæcta nouissima, nu. 9. vers. quartu. facit. C. de pæctis, & alios retuli, ac probauit in com- mentariis de præsumptionibus. lib. secundo, præsum- ptio. 75. num. 54.

Non etiam repugnat, quod ciuitas petierit, sē in in- 28 tegrum restituī, aduersus dictam præscriptionem. Qæ quidem restitutio, duplice ex capite videtur ipsi ciuitati competere, nempe ex capite iusta ignorantiæ, & tan- quam minori. Ex primo capite iusta scilicet ignorantiæ, conceditur † restitutio etiam aduersus præscrip- tionem quadraginta annorum; sicuti affirmant duo, & triginta doctores, me cum eis numero, quos in specie retuli in consil. 726. num. 5. lib. 8. vbi num. 13. commemorauit sexdecim dissentientes. Ex secundo etiam capite, hoc est tanquam minor videtur restituenda ciuitas aduersus hanc præscriptionem quadraginta annorum; sicuti post Socinam seniorem, Alciaram, Rolandum, & Oddum respondi in dicto consil. 726. num. 61. Nam respondeatur primò, quo ad caput igno- rantiæ, ciuitatem, nec factum, nec ius ignorantiæ. Non sanè ignorauit factum, quia apud eam, in eius librisscripta erant, suntque gesta omnia; & ob id scientia præsumitur; quemadmodum supra in prima dubitatione, vbi alia signa huius scientiæ retuli, & hinc etiam

31 fit, vt ignorantia † ciuitate allegata, dicatur crassa, & supina, quæ non prodest, vt post alios responderunt. Craue. in consil. 225. nume. 8. & Rolandus in consil. 3. nume. 99. lib. 1. de scientia vtrō juris idem dicendum est: cum illis temporibus exiterint semper in ciuitate ipsa multi Doctores, & causarum versuti procuratores, qui & ipsius ciuitatis Decuriones, Consiliarij, & ministri erant, & eius negotia tractabant. Nec repugnat auctoritas Craueta in consil. 680. num. 21. lib. 4. dum post Parpaleam in l. si quis maior. num. 91. C. de transact. respondit, iuris ignorantiam præsumi in ciuitate etiam si administratur per iuris Doctores. Nam respon- detur, Parpaleam loqui de sapientibus, qui esse possunt alii, quam iuri sapientiæ, & rursus Parpalea, & Craueta, nec iure, nec ratione probant suam hanc traditionem.

32 Et accedit, quod hæc iuris † ignorantia prodest non potest ciuitati; sicuti, nec prodest minori: cū hic agatur de dano ciuitatis, quod consistit in non prosequen- do actionem, & ius suum intra tempus à iure præstutum: sicuti probat. l. regula. versicu. sed iuris igno- rantiæ. ff. de iuris, & facti ignorantia. & tradit Sfor- cia Odd. in tractatu de restitutione in integrum. que- stio. 8. num. 82. & nu. 93. qui dixit non prodest hanc ignorantiam hoc in casu; quia iuri sapientiæ consulere potuit; sicuti deinde illis consultis anno 1568. item mouit

mouit aduersus ipsos Bossios. Præterea est exclusa ci- uitatis ab hoc remedio restitutio in integrum: quia eam non petijt, sicut petere debebat, vt in specie rñdit Simon de Prætis in consil. 74. nu. 15. & si petijt, cōstat 33 non petijste intra quadriennium † die lapsus quadra- ginta annorum, sicuti intrà hoc quadriennium petere deberi statuit Iustinianus in l. vlt. C. de temp. rest. pet. & responderunt Natta in consil. 45. nu. 1. lib. 1. Craueta in consil. 583. nu. 11. lib. 3. Simon de Prætis in consil. 74. nu. 14. Thesau. in decis. 134. & Oddus de resti- in integrum. q. 20.

Tertia est dubitatio, an prædicti Bosij rei conuenti iustum acquisitionis titulum, vel saltem tituli emptio- nis, & præscriptionis confirmatorum acquisierint ex laudo, & sententia arbitrorum, prolata anno 1571. die 7. Aprilis.

Respondendum est, verè acquisuisse. Nam dicti arbitrii pronunciarunt, & declararunt, prædicta prædia, & bona pleno iure esse Bossiorum, & nullum ius com- petere ciuitati, quam condemnarunt, ne in posteru ali- quam inferrent molestiam, & item non mouerent ad- 34 uersus ipsos Bossios. Quod sanè laudum † cum emolo- gatum, & approbatum fuerit, tam ab ipsa ciuitate, quæ ab ipsis Bossijs: & deinde etiam cōfirmatum, ab Excel- lentiſſimo Senatu; obseruari debet; & tanquam iusta sententia à partibus approbata, exequenda est. l. nō di- ſtinguemus. §. de officio. ff. de receptis arbitri. & l. cum antea. C. eo. & illis in locis Doctores, Bart. in l. 3. C. de pign. Io. de Anna. in consil. 50. & Io. Baptista Alinius in tract. de executionib. §. 1. cap. 15. num. 6. Nec repu- gnant aliqua, quæ aduersus dictum laudum, & eius emologationem, & confirmationem obiectiuntur. Et 35 primù obiectum, ipsam ciuitatem † compromittere non potuisse; ex quo nec alienare potest, vt in specie scribunt Bart. & Albericus in l. nulli. ff. quod cuiusq; vniuersit. nom. Nam respondeatur; quod ino ciuitas po- test † compromissum facere, obseruata forma, & sole- nitate à lege tradita, quæ est, quod due partes ex tribus, saltem ipsius ciuitatis ciuum, seu consiliariorum, con- gregati sint, solito more, & consensu præstant in cōmu- ni. Et quod congregatio facta sit auctoritate, & li- centia Superioris, hoc est, iusdictus, qui in ea interueniat. Ita sanè in specie affirmant Socinus senior in con- fil. 95. col. 2. & 3. lib. 3. Et Camillus Bonellus, in tract. de arbitris, & compromisso. §. 1. glo. 3. nu. 282. cū mul- tis sequentibus. Quod verò hæc forma fuerit obserua- ta nostro in casu, manifeste ostendit ipsius compromissi instrumentum. Illud etiam secundo loco obiectum, hoc compromissum fieri non potuisse ob id, quod de re clara pro ipsa ciuitate agebar; sicuti tradunt Abbas, Butrius, & reliqui in cap. exposita. de arbitris, Roma- nus, in consil. 68. in fine. qui Imola, & Alex. in l. si sic. ff. de verb. oblig. & idem Alex. in consil. 135. col. 1. lib. 6. Corneus in consil. 290. col. 3. lib. 1. & in consil. 65. col. 1. lib. 4. Socinus senior in consil. 220. col. 1. lib. 2. & M. Ant. Blancus in tract. de compromisso, in q. 4. principali nu. 3. vers. contraria opinio. Nam respondeatur fal- sum omnino esse, quod res est clara ad fauorem ciui- tatis, quemadmodum ex dictis supra satis appetit, qui bus demonstrauimus, contrarium esse verius. Ex quo & illud sequitur, verum non esse, quod contendit ciui- tas, se enorimissime laſam fuisse, hoc arbitrorū laudo. Hoc sanè verum non esse clarè colligitur ex scriptis su- præ in secundo argumento, dum probauimus, contra- tus fuisse vtile, non autem damnosos ipsi ciuitati; que ob id etiā per quadraginta, & plures annos alienationes ipsas obseruanit. Cessat etiam ex prædictis, quod obiectum aduersus huius laudi emologati cōfirmationem facta ab Excellētissimo Senatu, adiecta illa clausula, modo ipsum instrumentum dicti laudi emologati

sit validum, &c. Hoc sanè cessat, cū demonstratum fuerit non solum esse validum, ob formam, & solen- itatem à iure requisitam obseruatam: sed etiam ob iusti- tiam pretij, pro ipsis emptionibus numerati.

Eft & tertia obiectio à ciuitate cōsiderata, quod si- bi aduersus prædictum laudum, eti emologatum, & à Senatu confirmatum concedēda restitutio in integrū.

Verū & huic obiectio multis modis responde- 37 tur; Et primo quidem, quia iuramentum † quo laudi emologatio fuit confirmata, impedit in integrū re-stitutionem à ciuitate, & vniuersitatem petitam, secundum Baldum in l. generaliter. nu. 2. C. de rebus creditis, Bertachinus in tract. de Episcopo lib. 4. parte quin- ta, nu. 29. Maranta in Speculo aducatorum. in sexta parte principali. nu. 93. Natta in consil. 480. in fi. Simo de Prætis in consil. 79. nu. 51. & Seraphinus, in tract. de priuilegijs iuramenti. priuilegio. 83. nu. 26. & in priuilegio. 96. n. 3. Nec repugnat quod scribit Seraphinus, in tract. de priuilegijs iuramenti. priuilegio. 83. nu. 26. cū inquit, vniuersitatem non ligari vinculo iurame- ti, quia respondeatur, vniuersitatem non ligari iurame- to, vt dicatur incidere in periuum, ex quo non haber corpus, seu certam personam: sed tamē legatur, ad ob- seruandum contractum à se iuratum obseruare: sicuti manifeste declarat Baldus præcito in loco, & sequū- tur reliqui. Præterea & secundò restitutio non potest ciuitas tanquam quod æquiparetur minori, cui, ratione

38 ætatis, cōceditur restitutio: cum verè ciuitas † tanquam minor hoc in casu non possit considerari, vt respondit Socinus senior in consil. 194. num. 4. vers. Sed secundò. lib. 2. & securi sunt Simo de Prætis in consil. 79. nu. 51. Rufus & tertio non potest ciuitas hæc restituī ob iu- stam causam, quæ ignorantia dicitur laudi lati; iuxta ea, quæ tradunt glo. in l. sic sic. ff. quæd. seruit. amitta. Bart. in l. 1. §. si quis autem. ff. de itinere actuque pri- ua. Castrensis, quæ statim referam. & Socinus in dicto consil. 194. nu. 4. vers. Secundò respondeatur; latissime Cephalus in consil. 215. nu. 5. lib. 2. Cū verum nō sit,

39 ipsam † ciuitatem ignorasse laudum latum, eiusque emologationem, & confirmationem: cū gesta hæc omnia coram eius consiliarijs, & ministris; id, quod sufficere responderunt Castrensis in consil. 220. Ego Pau- lus, nu. 2. vers. item non obstat. lib. 2. Alba in col. 116. nu. 6. & Simon de Prætis. 74. nume. 16. & in consil. 79. nu. 53. Præterea & quartò cessat hæc restitutio nostro in casu, quandoquidem egregie respondit Socinus se- nior in consil. 194. nu. 6. vers. quintu. & vltimò. lib. 2. &

40 communitatem, † quæ vult restitui in integrum aduersus laudum à se emologatum, debere ostendere la- sionem per instrumenta de nouo reperta, & proba- tiones esse debent luce meridiana clariores. Porro, cū hæc nō concurant in casu nostro, sequitur dicen- dum, locum non esse huic petita restitutio in integrum. Et demū quanto loco cessat hæc petita resti- tudio in integrum: cū elapsum fuerit tempus eā pre- tendi, nempè quadriennium præstitutum in l. vlt. C. de tempo. restit. peten. qua de re dixi supra.

Quarta est dubitatio, quæ est explicanda proponi- tur, admissa validitate dicti contractus, & acquisitio- nis factæ à dicto Bosio; an prædicta ciuitas possit redi- mere dicta prædia, stante pacto de redimento toties quo- ties, & quandocunque, de qua in dicto instrumento venditionis celebrato, anno 1524. Et quidem respon- dendum est; prædictam ciuitatem redimere amplius non posse dicta prædia, cū ab ea facultate redimendi sit multis modis exclusa.

41 Primò constat, ciuitatem esse exclusam † præ- scriptione, & cursu quadraginta annorum: cū ab eo anno 1524. vsque ad annum 1568. non petierit ciuitas, velle redimere hæc prædia, & tanti téporis cursu, solo